

> Retouradres; Postbus 687, 2501 CR Den Haag

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Waarnemend Secretaris-Generaal
Drs. K. Kuipers
Parnassusplein 5
2511VX Den Haag

**Maatschappelijk Impact
Team**

Postbus 687,
2501 CR Den Haag
info@mit-team.nl

Datum 05-01-2023
Betreft Advies MIT over maatregelen reizigers China

Geachte mevrouw Kuipers,

Hieronder treft u het door u aangevraagde advies van het Maatschappelijk Impact Team aangaande aanvullende maatregelen voor reizigers vanuit China.

MIT ADVIES 2023 -1

Aanleiding

Op woensdag 4 januari is de *Integrated Political Crisis Response* (ICPR) van de Raad van de Europese Unie bijeengekomen, om in Europees verband mogelijke gecoördineerde maatregelen voor reizigers vanuit China te bespreken.

Het gaat daarbij om de volgende maatregelen:

- een (dringend) advies tot het dragen van een mondneusmasker tijdens de vlucht van en naar China;
- een testverplichting voor vertrek vanuit China naar Nederland, zonder uitzondering voor mensen die (volledig) gevaccineerd zijn of recent hersteld zijn van COVID-19.

Op 4 januari heeft het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een adviesaanvraag gedaan aan het Maatschappelijk Impact Team. Het verzoek is om beknopt te reflecteren op de wenselijkheid van bovenstaande maatregelen en de verwachte sociaalmaatschappelijke en economische effecten.

Werkwijze bij de beantwoording

Gezien het korte tijdsbestek heeft het Maatschappelijk Impact Team (MIT) het advies op 4 en 5 januari in twee schriftelijke rondes vastgesteld. Daarbij zijn naast het langetermijnbeleid van het kabinet¹ en de handreiking van de WRR en andere adviesraden² ook gegevens uit onderzoek en informatie uit de media betrokken.

Algemeen beeld

Aard van de maatregelen

Het dragen van een mondneusmasker tijdens de vlucht en het verplichten van een PCR-test voor vertrek, zijn maatregelen die tijdens de corona-epidemie

¹ [Kamerbrief over langetermijnaanpak COVID-19 | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

² <https://www.wrr.nl/adviesprojecten/coronascenarios/documenten/publicaties/2022/09/05/coronascenarios-doordacht-handreiking-voor-noodzakelijke-keuzes>

gebruikelijk waren. Reizigers kunnen hier ongemak door ervaren, maar zullen er doorgaans relatief weinig beperkingen door ondervinden. Reizigers vanuit China zullen bovendien over het algemeen gewend zijn aan het tot voor kort strenge Chinese beleid en zullen deze maatregelen naar verwachting als weinig belastend ervaren.

Datum
05-01-2023

De aard van de voorgestelde maatregelen beoordeelt het MIT als relatief licht.

Aantallen reizigers

De maatregelen raken vooralsnog een beperkt aantal reizigers. Het aantal reizigers dat vanuit China naar Nederland reist schommelde in het laatste kwartaal van 2022 tussen de 792 en 1264 personen per week³ ⁴. Deze lage aantallen zijn het gevolg van de (variërende) mate waarin internationale reizen sinds maart 2020 door de Chinese overheid aan banden zijn gelegd⁵. De verwachting is dat het aantal passagiers vanuit China naar Nederland op korte termijn wel zal toenemen omdat China de meeste beperkingen met betrekking tot internationale reizen laat vervallen per 8 januari 2023⁶.

Gelet op de aard van de voorgestelde maatregelen en de aantallen reizigers, verwacht het MIT dat de maatschappelijke impact van de maatregelen beperkt zal zijn. Daarnaast is het belangrijk om te constateren dat de maatregelen enkel personenvervoer betreffen en niet het goederenvervoer. Hierdoor verwachten we zeer beperkte economische effecten.

Er zijn met oog op de maatschappelijke impact goede argumenten waarom het nemen van maatregelen in Europees verband wenselijk is. Indien Nederland als een van de weinige landen in Europa niet zou meedoen aan de gecoördineerde maatregelen, dan ontstaat er een risico dat het reizigersverkeer vanuit China naar Europa in relatief grotere mate via Nederland gaat verlopen. Dat zou tot onrust⁷ en negatieve beeldvorming kunnen leiden en daarmee een grotere maatschappelijke impact hebben dan het meedoen aan de Europese maatregelen. Bovenstaand afwegend adviseert het MIT dan ook dat het wenselijk is om mee te doen aan de in Europees verband voorgestelde maatregelen.

Aandacht voor diplomatieke betrekkingen en beeldvorming Chinese en Aziatische Nederlanders

Ondanks dat het MIT beperkte maatschappelijke impact in Nederland van de maatregelen verwacht en het belang van het volgen van gezamenlijk EU beleid op dit terrein benadrukt, wil het MIT aandacht vragen voor de mogelijke gevolgen van het invoeren van de maatregelen voor de diplomatieke betrekkingen tussen China en Nederland en de negatieve beeldvorming en uitsluiting van groepen in de samenleving.

Diplomatieke betrekkingen

Het volgen van de door de EU afgekondigde maatregelen kan negatieve gevolgen hebben voor de diplomatieke relatie tussen EU/Nederland en China. De recent ingevoerde reisbeperkingen voor Chinese reizigers door een aantal landen - zoals

³ De enige beschikbare cijfers hebben betrekking op directe vluchten vanuit China naar Nederland en omdat reizigers ook via andere landen naar Nederland kunnen reizen, zal er dus sprake zijn van een onderschatting van het totaal aantal reizigers vanuit China naar Nederland.

⁴ Cijfers passagiersaantallen zijn gebaseerd op een model van het Ministerie van I&W.

⁵ <https://www.cnn.com/2022/12/27/china-to-end-quarantine-for-international-travelers.html>

⁶ <https://www.china-briefing.com/news/china-travel-restrictions-2021-2022-an-explainer-updated/>

⁷ [China kondigt einde quarantaineplicht voor reizigers aan, negatieve PCR-test volstaat \(msn.com\)](https://www.msn.com/en-nl/news/asia/china-kondigt-einde-quarantaineplicht-voor-reizigers-aan-negatieve-pcr-test-volstaat-volstaat)

⁷ [KLM neemt maatregelen op Chinavluchten na onrust onder personeel \(nos.nl\)](https://nos.nl/nieuws/story/2022-12-27-klm-neemt-maatregelen-op-chinavluchten-na-onrust-onder-personeel)

Frankrijk, de Verenigde Staten, Marokko en het Verenigd Koninkrijk - werden door het Chinese ministerie van Buitenlandse Zaken geduid als onredelijk en gespeend van wetenschappelijke onderbouwing⁸ ⁹. Het ministerie dreigde vervolgens met niet-gespecificeerde tegenmaatregelen. Deze situatie doet denken aan april 2020, toen de Australische regering China opriep tot meer openheid en het toestaan van een internationaal onderzoek naar de oorsprong van het virus¹⁰. Deze oproep leidde tot een diplomatieke verslechtering tussen Australië en China¹¹. Echter het verschil met de huidige situatie is dat het nu niet om één land gaat maar om meer verschillende landen. Hierdoor zullen de economische en diplomatieke kosten van mogelijke sancties van China veel groter zijn. Het MIT adviseert om – ook in Europees verband - aandacht te hebben voor de diplomatieke betrekkingen met China, zodat mogelijke verstoring van handelsbetrekkingen wordt voorkomen.

Datum
05-01-2023

Negatieve beeldvorming en uitsluiting

Op dit moment wonen in Nederland ongeveer 85.000 inwoners met een Chinese achtergrond¹², en 41.000 inwoners met de Chinese nationaliteit¹³. Sinds het begin van de coronapandemie is discriminatie jegens Chinese en Aziatische Nederlanders toegenomen¹⁴ ¹⁵. Door de invoering van de beperkende maatregelen en de focus hierbij op Chinese reizigers bestaat er een risico op gevoelens van uitsluiting en mogelijk stigmatisering van personen die te maken hebben met de maatregelen of hiermee worden geassocieerd op basis van uiterlijke kenmerken of gedrag, zoals een Aziatisch uiterlijk of het zijn van een (internationale) reiziger¹⁶ ¹⁷ ¹⁸. Het MIT adviseert om alert te zijn op mogelijke vormen van uitsluiting en discriminatie en een vinger aan de pols te houden bij de samenleving. Ook onderschrijft het MIT het belang om inclusief te communiceren richting (specifieke groepen van) burgers om gevoelens van uitsluiting te voorkomen. Dit komt naast het algemene belang van heldere en duidelijke communicatie over het doel en de duur van de maatregelen, de toepassing bij deze specifieke groep reizigers en het belang van gecoördineerde maatregelen van de EU op dit terrein.

Belang snelle invoering Eerste tranche wijziging Wet Publieke Gezondheid

Het MIT constateert dat de eerste tranche van wijziging van de Wet Publieke Gezondheid (WPG) van kracht moet zijn om de testverplichting bij vertrek in te voeren. Op dit moment ontbreekt in Nederland de juridische basis daarvoor, omdat de wijziging van de WPG nog door de Eerste Kamer behandeld moet worden. Het MIT vindt het van groot belang dat er zo spoedig mogelijk een solide juridische basis komt. Zolang die basis ontbreekt zal een testverplichting via een noodverordening geregeld moeten worden. Die route verdient niet de voorkeur,

⁸ [China vows "countermeasures" to "unacceptable" new COVID restrictions on Chinese travelers - CBS News](#)

⁹ [China dreigt met 'maatregelen' vanwege coronatests voor reizigers uit het land | Instagram | AD.nl](#)

¹⁰ <https://www.reuters.com/article/us-health-coronavirus-australia-china/australia-to-pursue-coronavirus-investigation-at-world-health-assembly-idUSKCN2251G7>

¹¹ https://www.jijia-jic.jp/en/policybrief/pdf/PolicyBrief_Wilkins_20200619.pdf

¹² <https://allecijfers.nl/migratie-nationaliteiten-geboortelanden/china/#:~:text=In%202022%20waren%20er%20in,migratieachtergrond%20met%20als%20herkomstland%20China>

¹³ <https://allecijfers.nl/migratie-nationaliteiten-geboortelanden/china/#:~:text=In%202022%20waren%20er%20in,migratieachtergrond%20met%20als%20herkomstland%20China>

¹⁴ <https://www.trouw.nl/binnenland/niet-eerder-waren-er-zoveel-meldingen-van-discriminatie-tegen-aziatische-nederlanders-we-worden-soms-echt-als-ratten-behandeld~bd9dc2bc/>

¹⁵ <https://www.universiteitleiden.nl/nieuws/2022/04/aandacht-voor-anti-aziatisch-racisme-is-hard-nodig>

¹⁶ <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0277953620307917>

¹⁷ <https://psycnet.apa.org/record/2022-48446-001>

¹⁸ [Een+jaar+met+corona.pdf](#)

maar is de enige manier om te voorkomen dat Nederland uit de pas gaat lopen met Europa en daardoor een risico loopt op overmatig reizigersverkeer vanuit China. Deze situatie - het ontbreken van een solide juridische basis - onderstreept het belang van pandemische paraatheid en van het zorgdragen voor een goed gevulde gereedschapskist die in crisistijd snel benut kan worden¹⁹.

Datum
05-01-2023

Met vriendelijke groet,

Jolande Sap
Voorzitter Maatschappelijk Impact Team

Mariëtte van der Voet
Secretaris Maatschappelijk Impact Team

¹⁹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2022/09/30/mit-advies-1-fit-voor-het-najaar>